

Contactpersoon

J.W. van de Kolk

Rekenkamer@westerkwartier.nl

Datum

31 oktober 2023

Locatie

Zuidhorn

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Westerkwartier

Onderwerp

Onderzoek Inkoop van Jeugdhulp in Westerkwartier

Geachte leden van de raad,

Hierbij biedt de Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier u het Rekenkameronderzoek *Inkoop van Jeugdhulp in Westerkwartier* aan. In deze aanbiedingsbrief gaan we in op de onderzoeksopdracht en bieden we een overzicht van de belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit het rapport. We benoemen het bestuurlijk wederhoor en gaan in op het proces en het vervolg.

De Rekenkamer adviseert de gemeenteraad om kennis te nemen van het rapport en het college te vragen uitvoering te geven aan de volgende drie aanbevelingen

- 1. Actualiseer het beleid Sociaal Domein en versterk de informatiepositie.**
- 2. Maak concrete afspraken met regio, RIGG en aanbieders over de monitoring van de risico's, die gepaard gaan met het hybride model.**
- 3. Maak als Groningse gemeenten afspraken over de inkoop van de middel voorzieningen en blijf de hoog specialistische voorzieningen regionaal of zelfs op bovenregionaal niveau inkopen.**

Onderzoeksopdracht

De Rekenkamers van de gemeenten Westerkwartier en Groningen besloten in het voorjaar van 2022 een gezamenlijk onderzoek te verrichten naar een actueel thema dat gemeentegrenzen overstijgt. Gekozen is voor een onderzoek naar het aanbod van jeugdhulp in relatie tot de lokale vraag. Andere gemeentelijke Rekenkamers zijn uitgenodigd mee te doen. De onderzoeksopdracht is 21 juli 2022 verstrekt in opdracht van alle Groningse gemeentelijke rekenkamers en de raden van Pekela en Westerwolde.

De hoofdvraag van het onderzoek was:

In hoeverre sluit de inkoop van jeugdhulp door de RIGG en door de individuele gemeenten aan bij de behoeften van de betrokken Groningse gemeenten en op welke wijze is deze aansluiting van vraag en aanbod te verbeteren?

Conclusies

Het Rekenkameronderzoek mondt uit in drie aanbevelingen, die mede gebaseerd zijn op de volgende conclusies, die de gemeente Westerkwartier betreffen. Voor de andere conclusies verwijzen we u naar het rapport *Inkoop van Jeugdhulp in Westerkwartier*, pagina's 27-31.

1. *In welke mate heeft de gemeente inzicht in de lokale vraag naar Jeugdhulp?*

De gemeente Westerkwartier heeft een beperkt zicht op de vraag naar Jeugdhulp. De onderliggende vraag van jeugdigen en gezinnen wordt niet systematisch en gestructureerd in beeld gebracht.

- De gemeente heeft zicht op het ingezette aanbod Jeugdhulp. De basis hiervoor is de informatie die de gemeente vanuit de RIGG middels de power BI ontvangt.
- De gemeente bevraagt maatschappelijke partners en de eigen consultants om te weten welke problemen en vragen er spelen in Westerkwartier. Uitwisseling vindt vaak mondeling plaats en de informatie wordt niet geborgd.
- De gemeente heeft een Quick Scan Jeugd uitgevoerd. Doel hiervan was het verkrijgen van inzicht in hoe het gaat met de jeugd in Westerkwartier. De Quick Scan is eenmalig uitgevoerd.

2. *Wat zijn de lokale bestuurlijke behoeften en beleidsdoelstellingen?*

De gemeente Westerkwartier heeft geen actueel beleid voor het sociaal domein en Jeugd. Wel heeft de gemeente een inkoopstrategie sociaal domein ontwikkeld. Deze inkoopstrategie hanteert de gemeente als het geldende kader voor het sociaal domein en jeugd. De inkoopstrategie moet het mogelijk maken innovatief in te kopen binnen

het sociaal domein en uiteindelijk het gebruik van zware en relatief dure maatwerkvoorzieningen verminderen.

3. *Hoe heeft de gemeente de vraag, bestuurlijke behoefte beleidsdoelstellingen uitgewerkt in concreet lokaal beleid?*

De gemeente Westerkwartier zet, ondanks het ontbreken van een actueel beleidskader, concrete stappen ten aanzien van de invoering van het hybride model. Vanaf 1 juli 2022 koopt de gemeente zelf vier jeugdhulpproducten in. De invoering van het hybride model in de regio kan een effect hebben op het dekkend zorglandschap als gevolg van personeelsverschuivingen. Vooralsnog ziet de gemeente vooral de voordelen van de lokale inkoop.

4. *In hoeverre beschikken de gemeenten over de juiste informatie om te kunnen monitoren of het aanbod jeugdhulp aansluit op het eigen lokale beleid?*

De gemeente Westerkwartier beschikt in beperkte mate over de informatie om te kunnen sturen op de aansluiting tussen vraag en aanbod alsook de resultaten van het gevoerde beleid. De gemeente zoekt naar het verbeteren van de informatiepositie en onderkent het risico van een beperkte informatiepositie: het niet tijdig kunnen sturen.

- Uit de inkoopstrategie blijkt dat het jaarlijks kunnen bepalen of doelen behaald worden of dat er bijgestuurd moet worden, vraagt om het inrichten van een monitor. In het onderzoek is een dergelijke monitor niet aangetroffen.
- De mate waarin het aanbod Jeugdhulp in de gemeente Westerkwartier aansluit op de vraag is moeilijk te bepalen. Concrete gegevens hierover ontbreken binnen de gemeente.

Als het gaat over het monitoren van de risico's van de invoering van het hybride model, stelt het onderzoeksbureau dat afspraken over welke risico's op basis van welke informatie worden gemonitord, niet zijn aangetroffen in het onderzoek.

Aanbevelingen

Het rapport resulteert in aanbevelingen. De aansluiting van de lokale vraag naar jeugdhulp op het ingekochte aanbod door de RIGG en gemeente kan worden verbeterd door deze aanbevelingen op te volgen.

1. *Actualiseer het beleid Sociaal Domein en versterk de informatiepositie*

Actualiseer het beleid Sociaal Domein. Versterk de informatiepositie van de raad op het verkrijgen van meer inzicht in de vraag naar jeugdhulp in de gemeente, de onderliggende oorzaken van de vraag, de effectiviteit van het beleid en de aansluiting tussen de vraag naar jeugdhulp en het beschikbare aanbod.

Verwerk deze gegevens in een dashboard Sociaal Domein. Hiermee wordt alle relevante informatie op één plek verzameld. Maak een analyse van de verzamelde informatie. Bespreek deze vervolgens met betrokken maatschappelijk partners om meer duiding te geven. Verwerk de uitkomsten indien noodzakelijk in het beleid.

2. *Maak concrete afspraken met regio, RIGG en aanbieders over de monitoring van de risico's, die gepaard gaan met het hybride model*

Bepaal welke informatie noodzakelijk is om inzicht te krijgen in de risico's, hoe deze te verzamelen en op welke momenten deze in de regio wordt besproken. Bepaal welke informatie noodzakelijk is om de risico's te monitoren. Verzamel en analyseer de informatie en zorg dat deze in periodieke rapportages wordt aangeleverd. Let daarbij in het bijzonder op de gevolgen voor het regionaal dekkend zorglandschap. Maak duidelijk wie verantwoordelijk is voor het verzamelen en analyseren van de gewenste informatie en het aanleveren van de rapportage. Informeer de raad over de afspraken en het monitoren van de risico's.

3. *Maak als Groningse gemeenten afspraken over de inkoop van de middelvoorzieningen en blijf de hoog specialistische voorzieningen regionaal of zelfs op bovenregionaal niveau inkopen*

Bestuurlijk wederhoor

Het bestuurlijk wederhoor is bijgevoegd.

Het college van burgemeester en wethouders is van mening dat het rapport een goed beeld geeft van het complexe proces rond inkoop van de Jeugdhulp door de tien gemeenten samen met de RIGG.

Het college onderschrijft in algemene zin de conclusies van het rapport waarbij enige toelichting wordt gegeven. Per aanbeveling geeft het college weer of en op welke wijze ze ermee aan de slag gaan of inmiddels stappen hebben gezet.

Proces

Het onderzoek is uitgevoerd door het onderzoeksbureau Socianova. De Rekenkamer Groningen heeft in alle fasen van het onderzoek een voortrekkersrol op zich genomen. Een stuurgroep van vier leden van gemeentelijke Rekenkamers heeft de onderzoekers begeleid. De Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier maakte hiervan geen deel uit.

Nadat de fase van het ambtelijke wederhoor bij alle betrokken gemeenten is afgerond, is het rekenkameronderzoek 11 juni 2023 opgeleverd. De formele reactietermijn voor

bestuurlijk wederhoor liep 13 juli 2023 af. Met een verontschuldiging is op 18 oktober 2023 de schriftelijke reactie van het college van burgemeester en wethouders ontvangen. De aanbiedingsbrief, het rapport en de bestuurlijke reactie worden u nu aangeboden.

Vervolg

De gemeenteraad van Westerkwartier heeft de mogelijkheid om een presentatie en een mondelinge toelichting te krijgen over het rekenkameronderzoek, de bevindingen en aanbevelingen, door het onderzoeksbureau Socianova. Graag vernemen wij of u van deze mogelijkheid gebruik maakt.

Namens de Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier,
met vriendelijke groet,

Jan-Willem van de Kolk, voorzitter

Marijke Bijlsma, secretaris

Bijlagen:

- Rekenkameronderzoek Inkoop van Jeugdhulp in Westerkwartier, Socianova, 09 juni 2023
- Bestuurlijke reactie Rapport Rekenkameronderzoek inkoop Jeugdhulp 2023, 17 oktober 2023
- Onderzoeksopzet Inkoop Jeugdhulp, 22 april 2022